
МОВА В ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

Отримано: 19 січня 2020 року

Прорецензовано: 23 січня 2020 року

Прийнято до друку: 29 січня 2020 року

e-mail: nataliabaschuk.fl@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2020-9(77)-200-203

Башук Н. П. Фразеологізми із зоонімічним компонентом в німецькій та українській мовних картинах світу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2020. Вип. 9(77). С. 200–203.

УДК: 811.112.2'373

Башук Наталія Петрівна,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ ЗООНІМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВНИХ КАРТИНАХ СВІТУ

У статті проведено зіставний аналіз фразеологізмів із зоонімічним компонентом у німецькій та українській мовних картинах світу, які тісно пов'язані з національною культурою. Було встановлено, що зоонімічний компонент у складі фразеологічної одиниці має яскраво виражену національно-культурну специфіку, яка визначає його асоціативні зв'язки і дозволяє використовувати такі фразеологізми для характеристики зовнішності, соціального статусу, міжособистісних відносин, поведінки, фізичного та емоційного стану, інтелекту, відношення до роботи та рис характеру людини. Назви тварин у різних мовах можуть бути пов'язані не з тотожними образами та символами, а одна й та ж тварина бути еталоном різних якостей та характеристик. Фразеологічні одиниці із зоонімічним компонентом можуть перекладатись повними еквівалентами, частковими лексичними та граматичними еквівалентами, підбором аналогів, описово, дослівним та обертональним перекладами.

Ключові слова: мовна картина світу, фразеологічна одиниця, зоонім, образність, символ, національна специфіка, переклад.

Natalia P. Bashuk,

National Technical University of Ukraine

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

PHRASEOLOGISMS WITH A ZOONYMIC COMPONENT IN GERMAN AND UKRAINIAN LINGUISTIC WORLD IMAGES

The article provides a comparable analysis of phraseologisms with the zoonymic component in German and Ukrainian linguistic images of the world, which are closely related to national cultures, traditions, customs and religions. Representatives of the animal world become symbols of prototype imagery of strength, bravery, courage, loyalty, stubbornness, humility, guile, speed of movement, wisdom. It has been identified that zoonymic component in a phraseological unit has a pronounced national-cultural specificity, which determines its associative relations and allows to use these phraseologisms to characterize appearance, social status, interpersonal relationships, behavior, physical and emotional state, intelligence, attitude to work and character traits of a person. In this case, the negative characteristics in zoonyms outweigh the positive ones, which is explained by the fact that any language tends to more likely adopt negative deviation in meaning. Mythology, folklore, biblical and literary sources, historical events and facts have significant bearing on the choice of zoonyms in phraseological units of the languages compared. Names of animals in different languages can be related to not the same images and symbols, and the same animals can be a standard for ascribing different qualities and characteristics. Thus, phraseological units with zoonyms can cause difficulties in translation, since zoonymic image plays a crucial role in the formation of the individual meaning of the phraseological unit, performing both informative and imaginative-expressive function. Phraseological units with a zoonymic component can be translated using full equivalents, partial lexical and grammatical equivalents, selection of analogues, description, literal and overtone translations.

Key words: linguistic image of the world, phraseological unit, zoonym, imagery, symbol, national specificity, translation.

Постановка проблеми. Мова як засіб комунікації і пізнання – це сукупність культурних кодів, які відіграють важливу роль при репрезентації мовної картини світу. Під мовною картиною світу ми розуміємо «відображені в категоріях і формах мови уявлення певної національної спільноти про дійсність» [7, с. 66]. Вивчення ж способів вербалізації мовної картини світу стає найбільш актуальним напрямком сучасних лінгвістичних досліджень. Фразеологічні одиниці з назвами тварин у мовах всього світу використовуються для образної характеристики людини і мають високий конотативний потенціал. В основі переносу різних рис людини на представників тваринного світу лежить дуже актуальний сьогодні антропоцентричний підхід. Особливу зацікавленість викликає встановлення причинних чинників виникнення асоціативно-образної основи переносу і ці причини слід шукати в національно-культурній специфіці етносу. Одним з найважливіших джерел формування національної специфіки є фразеологія, яка є невід'ємною частиною культури, в якій найбільш яскраво представлений національний спосіб світосприйняття. Методологічну основу вивчення національно зумовленої інтерпретації світу заклали Вільгельм фон Гумбольдт у своїй праці «Über das vergleichende Sprachstudium in Beziehung auf die verschiedenen Epochen der Sprachentwicklung», у якій він зазначав, що «різні мови – це не різні позначення однієї і тієї самої речі, а її різні бачення»

[7, с. 66]. Прихильниками цієї концепції були Вільям-Дуайт Вітні, Герман Штейнталь, представники американської школи етнолінгвістики Френсіс Боас, Едвард Сепір, Бенджамін Ворф, німецький мовознавець Лео Вайсгерберг. Розгляд проблем співвідношення мови і духовної культури, мови і менталітету, їх взаємозалежності, культурно-національної семантики фразеологічних одиниць був започатковий у працях О. О. Потєбні, М. І. Костомарова, М. І. Зубрицького, М. О. Максимовича та інших. У XX столітті взаємозв'язок етнокультури і фразеології досліджували В. М. Білоноженко, М. Т. Демський, Р. П. Зорівчак, Л. І. Коломієць, В. В. Коптілов, В. Д. Ужченко. Виникненню антропоцентричного підходу до вивчення мов ми завдячуємо фундаментальним дослідженням Ю. Д. Апресяна, Н. Д. Арутюнової, В. І. Постовалової, В. М. Телія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження зоонімів у фразеології привертало увагу багатьох науковців як вітчизняних, так і закордонних, ці наукові розвідки проводились на матеріалах однієї, двох або трьох мов. В українському мовознавстві цій проблемі присвячені роботи І. О. Голубовської, О. П. Левченко, В. Д. Ужченка, О. А. Крижко та інших. Лінгвокультурологічний аспект зоонімів на матеріалі української, російської, частково польської та болгарської мов розглядається в монографії О. П. Левченко, на матеріалі німецької та української мов в статті Л. С. Івашкевич, на матеріалі німецьких зооморфних метафор в дисертації Карпенко О.І. Зооморфну метафору в латинських прислів'ях та приказках досліджувала М. Й. Петришин, компаративні фразеологізми із зоонімічним компонентом у німецькій мові Г. І. Капніна, національну специфіку семантики турецьких фразеологізмів з компонентом-зоонімом І. Л. Покровська. Г. А. Кривенко, З. Р. Дубравська, І. А. Салата порівнювали зоосемізми в англійській та українській мовах, О. В. Коваленко, В. В. Рзаєва проводили свої розвідки на матеріалах німецької та української мов, С. В. Буренкова вивчала зооморфні образи німецької та російської фразеології. Національно-культурну специфіку зоонімів на прикладах фразеологічних одиниць української, англійської та французької мов розглядала О. О. Юзьвяк, в німецькій та англійській мовній картині світу К. В. Лаврищева, Н. Б. Аброськіна, семантичні особливості образних порівнянь із зооморфним компонентом на позначення емоційних характеристик людини (на матеріалі української, німецької та англійської мов) досліджувала О. Г. Сошко, функціонально-семантичні особливості фразеологізмів з анімалізмами як відображення самотності німецького і російського народів розглядали В. Є. Щербина, Л. О. Пасечна. Особливостям перекладу зоонімічних фразеологічних одиниць присвятили свої наукові праці Л. О. Ярова, С. К. Буточкина, Я. В. Григошкіна, І. В. Кравчук, А. Р. Зубрик. Незважаючи на велику кількість наукових розвідок у даній області, на сьогодні знаходимо різні терміни для позначення досліджуваного поняття: «фразеологічні одиниці із зооморфізмами (або зооморфним компонентом)» (О. П. Сошко, О. А. Крижко, С. В. Буренкова, М. Й. Петришин, О. І. Карпенко, І. А. Салата), «фразеологізми з зоосемізмами» (І. О. Голубовська, О. В. Коваленко, В. В. Рзаєва), «фразеологізми із зоонімами (або зоонімічним компонентом)» (З. Р. Дубравська, К. В. Лаврищева, Н. Б. Аброськіна, Г. І. Капніна), «фразеологізми з анімалістичним компонентом» (В. М. Бойко, В. М. Мокієнко, Л. С. Івашкевич, В. Є. Щербина, Л. О. Пасечна). У нашому дослідженні ми будемо користуватись терміном «зоонім», під яким розуміємо назву біологічної тварини, на основі якої розвивається метафоричне значення [8, с. 286].

Мета статті – провести порівняльний аналіз фразеологізмів із зоонімами у німецькій та українській мовних картинах світу, виявити спільність та розбіжності образності зоонімічного компоненту у зіставлюваних фразеологічних картинах, розглянути особливості перекладу фразеологізмів із зоонімами.

Виклад основного матеріалу. Мовна картина світу є основою національно зумовленої інтерпретації світу тому, що вона ґрунтується на певних історичних подіях та фактах, тісно пов'язана з національною культурою, традиціями, звичаями, релігією, впливає на мислення, свідомість і світосприйняття представників певної мовної спільноти. Символами прототипних уявлень про силу, мужність, відвагу, вірність, впертість, покірність, хитрість, швидкість у пересуванні, мудрість стають представники тваринного світу, що знаходять яскраве відображення у фразеологічній системі мови, основний масив якої формувалася під впливом антропоцентричних уявлень. Вся фразеологічна тваринна символіка пов'язана з вербалізацією характеристик зовнішнього вигляду людини, її віку, рис характеру, психологічного сприйняття, освіченості [6, с. 141]. На вибір однакових чи різних зоонімів у фразеологічних одиницях впливає також весь символічний всесвіт – міфологія, фольклор, біблійні та літературні уявлення, хоча пропорція культурних джерел може змінюватись у різних національних свідомостях [11, с. 106].

Деякі зооніми були запозичені з християнської релігії (з Біблії та Євангелії), мають інтернаціональний характер і є зрозумілими для тих народів, які прийняли християнство, як наприклад: *ein Wolf im Schafspelz* – *вовк в овечій шкурі*. Цей вислів, якому понад дві тисячі років, вперше був зафіксований у Євангелії від Матвія: «Стережіться лжепророків, що приходять до вас в овечій одежі, а всередині – вовки хижі», адже вовк вважався символом брехні та лицемірства.

Людська свідомість не знає обмежень у процесі створення зоонімічних характеристик, саме тому майже всі представники тваринного світу можуть бути використані для образної характеристики та соціальної оцінки людини за тими чи іншими ознаками та рисами. Це цілком природно, оскільки тварини складають найближче оточення людини. При цьому негативні характеристики із зоонімами переважають над позитивними, що пов'язано з тенденцією мови фіксувати відхилення від норми в негативний бік.

Проаналізувавши фразеологічні одиниці із зоонімічним компонентом в німецькій та українській мовній картині світу, ми виявили, що вони можуть використовуватись для характеристики:

а) **зовнішності людини:** *Er sieht so aus, als hätten ihm die Hühner das Brot genommen* (дослівно: *Він виглядає так, ніби кури в нього хліб забрали*) – у нього дуже розчарований вигляд. Для опису занадто худі жінки у німецькій лінгвокультурі використовують компаративний фразеологізм із зоонімом *die Ziege* (коза): *mager wie eine Ziege*, відповідником якого в українській мові буде: *худя як тріска*;

б) **поведінки:** незграбну поведінку в обох мовних картинах світу пов'язують зі слоном: *sich benehmen wie ein Elefant im Porzellanladen* – *поводиться як слон у посудній крамниці*. Для характеристики непорядної, грубої, неосвіченої людини, яка порушує норми пристойності та поведінки у німецькій мові використовується фразеологізм із зоонімом свиня: *Wir haben die Schweine nicht zusammen gehütet (derb)* – *Ми разом свиней не пасли (грубо)* [1]. Неврівноважена особа асоціюється в німецькій лінгвокультурі з мавпою (*der Affe*): *sich benehmen wie ein wildgewordener Affe* – *біснутися, скаженіти*; *rennen wie ein vergifteter Affe* – *бігати як очманілий*.

в) **соціального статусу**: загальновідомим є протиставлення багатих та бідних людей, адже кількість грошей, яку заробляє людина, визначає її положення в суспільстві, що знаходить відображення і у фразеології. Дуже вбога людина в багатьох культурах асоціюється з церковною мишею: *arm wie ein Kirchenmaus* – бідний як церковна миша. Походження цього фразеологізму пов'язано з тим, що в церквах не було комор, де б миші могли хоча б щось знайти для харчування. Про дуже багату людину в українській культурі часто говорять, що «в неї так багато грошей, що їх кури не клюють», відповідниками у німецькій лінгвокультурі будуть фразеологізми без зоонімічного компонента: *Geld wie Heu haben, Geld wie Dreck haben, im Geld schwimmen*;

г) **міжособистісних відносин**: людей, які абсолютно різні та не можуть разом співіснувати та порозумітися, як в німецькій так і в українській лінгвокультурі порівнюють з котом та собакою: *wie Hund und Katze leben, Katz und Hund verträgt sich nicht* – жити як кішка з собакою, тобто постійно сваритись, не ладнати один з одним;

д) **відношення до роботи**: в українській та німецькій культурі для характеристики людини, яка багато та тяжко працює, використовують компаративний фразеологізм із зоонімічним компонентом *віл (der Ochse)*: *arbeiten wie ein Ochse* – працювати як віл;

е) **фізичний стан**: у німецькій та українській мовних картинах сила асоціюється з ведмедем: *stark wie ein Bär* – дужий як ведмідь, *сили як у ведмеда*, проте силу в українській мові можуть уособлювати бик (*сили як у бика*) та віл (*сильний як віл*). Спільним для обох мов буде використання зооніма ведмідь для характеристики незграбної, неповороткої людини, яка не вміє поводитись і йде напролом: *ein ungeleckter Bär, ein rechter Bär* – зруба, неотесана людина, *plump wie ein Bär* – незграбний як ведмідь [1, с.32]. Специфіка мовних картин простежується у характеристиці сильного голоду, так в німецькій мові він як у ведмеда (*einen Bärenhunger haben*), а в українській – як у вовка (*мати вовчий апетит*);

є) **емоційний стан**: закоханість, гнів, лють, хвилювання можуть передаватись за допомогою таких зоонімів, як *der Affe (einen Affen an j-m gefressen haben* – бути в захваті від когось, закохатись, *ich dachte, mich kratzt der Affe* – я просто очманів (від здивування)), *der Kater (verliebt sein wie ein Kater* – бути закоханим по самі вуха), *der Esel (j-n auf den Esel setzen/bringen* – когось вивести з себе, розізлити), *der Löwe (auf j-n losgehen wie ein gereizter Löwe* – накинутись на когось як розлючений лев), *der Bock (ihn stößt der Bock* – упирається, капризує (про дитину), *der Rennpferd (nervös sein wie ein Rennpferd (vor dem Start)* – бути дуже знервованим (як біговий кінь перед стартом));

ж) **інтелект**: інтелектуальні здібності людини характеризуються в німецькій та українській мовах за допомогою концептуальної опозиції «розум- дурість». Розумна людина постає в обох порівнюваних мовах в образі сови, що знаходить відображення у німецькій лінгвокультурі: *klug wie eine Eule* – бути дуже розумним, а в українській мові порівняння «розумна як качка» має антонімічне значення, тобто характеризує нерозумну людину. Дурість асоціюється в українській та німецькій мовній картині з віслюком, проте при перекладі компаративного фразеологізма німецької мови: *dumm wie ein Esel* українською зоонім зникає: *дурний як пень*, а в пареміях асоціативний образ залишається, а зоонім також відсутній: *den Esel erkennt man an den Ohren* (дослівно: *Осла впізнають по вухах*) – *Дурість важко приховати, Das hieße den Esel Griechisch lehren* – даремна праця (дослівно: *Це все одно, що вчити осла грецької мови*). У німецькій культурі *die Kuh (корова)* асоціюється з неохайною жінкою або з людиною, яка погано знається на своїй справі: *Soviel von etwas verstehen, wie die Kuh vom Sonntag* – Розбирається, як свиня в апельсинах; *Dastehen wie die Kuh vor dem neuen Tor* – Вмунути, як баран на нові ворота; *etwas passt hinein wie die Kuh in die Akademie* – щось пристало комусь як свині наритники [3]. Як свідчать наведені приклади, зооніми у порівнюваних мовах не співпадають.

з) рис характеру:

- **хитрість** уособлює в багатьох культурах лисиця, цьому сприяла біблійна символіка, фольклор, літературна традиція: *schlau wie ein Fuchs* – хитрий як лисиця або *Wer der Fuchs glaubt, wird betrogen* (дослівно: *Хто повірить лисиці, того обдурять*); *Dem Fuchs den Hühnerstall anvertrauen* (дослівно: *Довірити лисиці курник*); *Ein alter Fuchs geht nicht zum zweiten Mal ins Garn* – Старий лис двічі в силце не попадеться; *Ein alter Fuchs lässt sich nicht prallen* – Старий лис не дасть себе обдурити. Проте хитрість лисиці інколи виступає синонімом її розуму, обережності та розважливості, що має навіть перевагу над силою: *Was der Löwe nicht kann, das kann der Fuchs* (дослівно: *Що не може лев, те може лисиця*), *Bär und Büffel können keinen Fuchs fangen* (дослівно: *Ведмідь та буйвол не можуть спіймати лисицю*), аналогом яких в українській мові буде паремія: *Розум більший за силу*;

- **неохайність** приписують свині як у німецькій, так і в українській фразеологічній картині світу: *wie das Schwein aus dem Stall fortlaufen (umg.)* – *ніти, залишивши безлад*; *das Schwein fühlt sich im Dreck am wohlsten* – *свиня завжди багнуку знайде*. В обох лінгвокультурах порівнюють дуже п'яну людину зі свинею: *bessoffen wie ein Schwein (derb)* – *п'яний як свиня (грубо)* [1, с.31]. Проте в німецькій мовній картині світу свиня має також позитивну конотацію і стала символом вдачі, достатку і багатства: *er hat Schwein* – йому дуже щастить; *er hat (großes) Schwein gehabt (umg.)* – йому страшенно пощастило;

- **впертість** у німецькій та українській культурі асоціюється з бараном або віслюком: *stur wie ein Bock/ Esel* – *впертий як баран/ осел*;

- **пихатість, гамірність, задерикуватість** пов'язують у німецькій та українській фразеології з півнем: *wie ein Hahn hochgehen* – *розходитися, розігнутися*; *wie zwei Hähne aufeinander losgehen* – *наскакувати один на одного, як два півні*; *er stolziert umher wie ein Hahn auf dem Mist(haufen)* – *Всякий півень на своєму смітнику гордий, Jeder Hahn ist König auf seinem Mist* – *Кожен півень на своєму смітнику пан*. У німецькій фразеології образ півня використовують також для характеристики необізнаної людини: *Von etwas soviel verstehen wie ein Hahn vom Eierlegen* (дослівно: *На чомусь розумітись як півень на кладці яєць*) – *Знатись на чомусь як свиня на перці* [3];

- **покірність, лагідність, невинність** символізує в багатьох мовах вівця (ягня): *fromm wie ein Lamm* – *лагідний як ягня*;

- **лякливість, боягузтво** в німецькій та українській мовній картині асоціюється із зайцем: *ängstlich wie ein Hase sein* – *бути боязким як заєць*; *ein Hasenherz haben (umg., spött., abw.)* – *мати заяче серце, бути боязким*; *einen Hasen im Busen tragen* – *бути боязким*; *er ist ein wahrer Hase* – *він справжній боягуз*. Проте зоонім заєць (*der Hase*) у німецькій лінгвокультурі амбівалентний: з одного боку *ein heuriger Hase (umg.)* – *недосвідчена людина або малюк*, а з іншого боку *ein alter Hase*

(*umg.*) – досвідчена людина, стріляний горобець; *wissen wie der Hase läuft* – розумітися на чомусь, знати, як взятися за справу; *nicht den Hasen in der Pfanne glauben* (*umg.*) – не вірити словам, довіряти лише фактам;

• **вірність, відданість** пов'язують у багатьох культурах з собакою: *treu wie ein Hund* – вірний як собака;

• **злопам'ятність** символізує слон, оскільки він ніколи не забуває завдання йому образ та жорсткого поводження з ним: *nachtragend wie ein Elefant sein* – бути злопам'ятним як слон. Часто слон є знаком чогось надзвичайно великого, важкого, значного, тому цей зоонімічний компонент входить до складу німецьких та українських фразеологічних одиниць: *Aus einer Mücke einen Elefanten machen* – робити з мухи слона, тобто щось занадто перебільшувати або чомусь надавати занадто великого значення;

При перекладі фразеологізмів та паремій із зоонімічним компонентом слід звертати особливу увагу на образність цієї фразеологічної одиниці, оскільки назви тварин у різних мовах можуть бути пов'язані не з тотожними образами та символами, а одна й та ж тварина бути еталоном різних якостей та характеристик. Зоонімічний образ відіграє вирішальну роль у формуванні індивідуального значення фразеологічної одиниці, виконуючи як інформативну, так і образно-експресивну функцію.

Фразеологізми із зоонімічним компонентом можуть перекладатися: **повними еквівалентами**, коли збігається лексичний склад, образність, граматична структура: *ein Wolf im Schlafspelz* – вовк в овечій шкурі; *die Katze im Sack kaufen* – купувати kota в мішку; **частковими лексичними еквівалентами**, коли фразеологічні одиниці різняться зоонімічним компонентом: *Arbeit ist kein Hase, läuft nicht in den Wald* – Робота не вовк, в ліс не втече; *Aus einer Mücke einen Elefanten machen* – Робити з мухи слона; **частковими граматичними еквівалентами**, коли фразеологічні одиниці різняться граматичною структурою: *Mit den Wölfen muss man heulen* – З вовками жити, по-вовчому вутти; *Ein Wolf im Schlaf fing nie ein Schaf* – Той вовк, що дримає, вівці не снімає; **підбором аналогів**: *Wenn man vom Wolfe spricht, ist er nicht weit* – Про вовка промовка, а він тут як тут; *Der Fuchs ändert den Balg und bleibt ein Schalk* – Лисиця линяє, але вдачі не міняє; **описово**, коли перекладаємо не фразеологізмом, а тлумачимо його значення: *da kommt der Fuchs zum Loch heraus* – тенець зрозуміло, от і вся хитрість; *j-n auf den Esel setzen/bringen* – когось вивести з себе, розізлими; **дослівним перекладом (калькуванням)**, коли образ, який міститься у фразеологізмі, є необхідним для розуміння висловлювання, а заміна його іншим образом не дає достатнього ефекту: *Ein gutes Pferd tragt ohne Peitsche* – Добрий кінь біжить руссю без батога; **обертональним перекладом**, коли перекладач знаходить випадковий еквівалент, який використовується для перекладу фразеологізму лише в даному контексті: *Keine Kuh leckt es ab, keine Krähe hackt es aus* – Що написано пером, того не витягнеш і волом.

Висновки. Проведений порівняльний аналіз фразеологізмів із зооніміями у німецькій та українській мовних картинах світу, дає підстави зробити висновок, що зоонімічний компонент у складі фразеологізмів має яскраво виражену національно-культурну специфіку, яка визначає його асоціативні зв'язки і дозволяє використовувати такі фразеологізми для характеристики зовнішності, соціального статусу, міжособистісних відносин, поведінки, фізичного та емоційного стану, інтелекту, відношення до роботи та рис характеру людини. Було встановлено, що на вибір зоонімів у фразеологічних одиницях впливає міфологія, фольклор, біблійні та літературні джерела, зоонімічні компоненти можуть бути як універсальними, так і специфічними в порівнюваних мовних картинах або належати тільки до однієї з мовних культур.

Фразеологічні одиниці із зоонімічним компонентом викликають найбільше труднощів при перекладі, оскільки назви тварин у різних мовах можуть бути пов'язані не з тотожними образами та символами, а одна й та ж тварина бути еталоном різних якостей та характеристик. Зоонімічний образ відіграє вирішальну роль у формуванні індивідуального значення фразеологічної одиниці, виконуючи як інформативну, так і образно-експресивну функцію. Фразеологізми із зооніміями можуть перекладатися повними еквівалентами, частковими лексичними та граматичними еквівалентами, підбором аналогів, описово, дослівним та обертональним перекладами.

Предметом майбутніх досліджень може бути аналіз паремій із зоонімічним компонентом на матеріалі німецької та української мов з метою виявлення особливостей відображення менталітету порівнюваних мов.

Література:

1. Буренкова С. В. Зооморфные образы немецкой и русской фразеологии // Вестник Челябинского государственного университета: электр. версия журн. 2008. № 30 (131). С. 29–40. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zoomorfnye-obrazy-nemetskoj-i-russkoj-frazeologii/viewer> (дата обращения: 07.02.2020).
2. Дубравська З. Р. Зооніми як окремі лексичні одиниці та як компоненти сталих виразів. *Молодий вчений*. 2018. № 3.1 (55.1). С. 51–53.
3. Капніна Г. І. Компаративні фразеологізми із зоонімічним компонентом у німецькій мові // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство. 2013. Т. 21. Вип. 19 (3). С. 69–72.
4. Коваленко О. В., Рзаєва В. В. Функціонування зоосемізмів у фразеологізмах німецької та української мов // Національний університет «Одеська юридична академія» Одеса: Фенікс, 2013. Вип. 2. С. 30–38.
5. Лаврищева Е. В., Аброськіна Н. Б., Остроухова А. В. Национальная специфика фразеологизмов с компонентом-зоонимом в немецкой и английской языковой картине мира. *Вестник Волжского университета имени В.Н. Татищева: электр. версия журн*. 2019. Т. 2, № 2. С. 40–46. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/natsionalnaya-spetsifika-frazeologizmov-s-komponentom-zoanimom-v-nemetskoj-i-anglijskoj-yazykovoy-kartine-mira> (дата обращения: 07.02.2020).
6. Левченко О.П. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект: Монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. 353 с.
7. Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
8. Петришин М. Й. Зооморфна метафора в латинських прислів'ях і приказках. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2015. Вип. 51. С. 285–287.
9. Сошко О. Г. Семантичні особливості образних порівнянь із зооморфним компонентом на позначення емоційних характеристик людини (на матеріалі української, німецької та англійської мов). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2016. Вип. 51. С. 321–323.
10. Щербина В. Е., Пасечная Л. А. Функционально-семантические особенности фразеологизмов с анимализмами как отражение культурной самобытности немецкого и русского народов. *Филологические науки. Вопросы теории и практики: электр. версия журн*. 2016. № 10 (64). Ч. 2. С. 29–40. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/funktsionalno-semanticheskie-osobennosti-frazeologizmov-s-animализмами-kak-otrazhenie-kulturnoy-samobytnosti-nemetskogo-i-russkogo> (дата обращения: 07.02.2020).
11. Юзьяк О.О. Національно-культурна специфіка зоонімів на прикладах фразеологічних одиниць української, англійської та французької мов // Молодий вчений. 2015. № 6 (2). С. 105–108.